

ERCİYES

Yeminli Mali Müşavirlik ve
Bağımsız Denetim A.Ş.

GevherNesibe V.D. 342 028 6345
Ticaret Sicil No. 19263 - 209190
www.erciyesymm.com.tr
bilgi@erciyesymm.com.tr

Merkez: G.Nesibe Mh. Tekin Sk. İmtaş Park Kat: 5
No:4/15-16 Kocasinan / KAYSERİ
Tel: 0 352 235 24 84 Faks: 0 352 235 04 96

Şube: Ahmet Taner Kışlalı Mah. 8.Cad. Vakıfbank
Güzelsu Sit. 12.Blok D:3 Çayyolu-Yenimahalle / ANKARA
Tel: 0 312 240 50 77 Faks: 0 312 240 50 26

SİRKÜ :

**KONU : 1) İşyerlerinde İş Güvenliği Uzmanı ve –
İşyeri Hekimi İstihdamı,
2) İşyeri Risk Değerlendirmesi,
3) Bu konularla İlgili Diğer Düzenlemeler,
4) Aykırılıklara İlişkin İdarî Para Cezaları.**

**KAYSERİ
06/02/2013**

Muhasebe, Personel Müdürlükleri'ne

Hatırlanacağı üzere ülkemizin çalışma hayatında çalışanların iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili kurallar, yakın tarihe kadar bu konuda yayımlanmış bazı tüzük ve yönetmeliklerle belirlenip yürütülmekte iken, **30.06.2012** tarih ve **28339** sayılı Resmi Gazetede yayımlanan **6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu** ile ilk defa yasal düzenlemeler yapılmış ve bu Kanunun uygulamalarıyla ilgili olarak:

- **İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliği** 26.12.2012 tarihli Resmi Gazetede,
- **İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik** 29.12.2012 tarihli Resmi Gazetede,
- **İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliği** 29.12.2012 tarihli Resmi Gazetede,
- **İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliği** 29.12.2012 tarihli Resmi Gazetede,
- **İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmelik** de 18.01.2013 tarihli Resmi Gazetede,

yayımlanmış bulunmaktadır. **İşyeri Hekimlerinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik** ise daha önce 27.10.2010 tarihili Resmi Gazetede yayımlanmış olup halen yürürlükte dir.

6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun bazı maddeleri yayım tarihi olan **30.06.2012** itibarıyla hemen yürürlüğe girmiş ise de Kanunda **işverenlerin, işyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini sağlamak üzere iş güvenliği uzmanı ile işyeri hekimi ve diğer sağlık personeli istihdam etme yükümlülüğü ile işyerlerinde risk değerlendirmesi yapma veya yaptırma yükümlülüğüne ilişkin düzenlemelerin tedrici olarak (aşama aşama) yürürlüğe girmesi öngörülmüştür.** Nitekim bazı işyerleri için sözü edilen bu yükümlülükler **30.12.2012** tarihinden itibaren de başlamış bulunmaktadır. Aşağıda bu konularda bilgiler verilmiştir.

1) İşyeri tehlike sınıfı

Bir işyerinde iş sağlığı ve güvenliği elemanı yani iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi (ve diğer sağlık personeli) istihdam etme yükümlülüğünün ne zaman başlayacağı ve yükümlülük başladıktan itibaren bu elemanların çalıştırılacakları asgarî sürelerin ne kadar olduğu ile işyeri risk değerlendirmesi vb. konulara ilişkin suallerin yanıtlanabilmesi için öncelikle o işyerinin “iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin işyeri tehlike sınıfı”nın belirlenmiş olması gerekmektedir.

26.12.2012 Tarihli Resmi Gazetede yayımlanmış bulunan İş Sağlığı ve Güvenliğine İlişkin İşyeri Tehlike Sınıfları Tebliği'nin ekindeki listede; birkaç bin iş (işyeri faaliyet) çeşidinin tehlike sınıfları 3 kategoride belirlenmiş ve her iş çeşidinin karşısında **az tehlikeli, tehlikeli veya çok tehlikeli** sınıflardan hangisi olduğu belirtilmiş bulunmaktadır.

Tebliğe göre her bir işyerinin tehlike sınıfı belirlenirken **işyerinde yürütülen asıl işin tehlike sınıfının dikkate alınması gerekmektedir**. Asıl işin tayininde tereddüde düşülmesi halinde ise **işyerinin kuruluş amacının dikkate alınması gerekmektedir**, işyerinde birden fazla asıl iş tanımına uygun faaliyetin yürütülmesi halinde ise bu işlerden tehlike sınıfı yüksek olan işin tehlike sınıfının esas alınması gerekmektedir.

2) İşyerlerinde sağlık ve güvenlik elemanı çalıştırma yükümlülüğü

6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun **6, 7 ve 8 inci** maddeleri, İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliğinin **5,10,11 ve 12 nci** maddeleri, İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmelik ile İşyeri Hekimlerinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkındaki Yönetmeliğin ilgili maddelerine göre (6331 sayılı Kanunun **2 nci** maddesinde kapsam dışı bırakılan işyerlerinin haricindeki) **bütün işyeri işverenleri;**

İşyerlerinde alınması gereken iş sağlığı ve güvenliği tedbirlerinin belirlenmesi ve uygulanmasının izlenmesi, iş kazası ve meslek hastalıklarının önlenmesi, ilk yardım ve acil tedavi ve koruyucu sağlık ve güvenlik hizmetlerinin yürütülmesi amacıyla; çalışanları arasından İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliğinde belirtilen niteliklere haiz bir veya birden fazla iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi ile diğer sağlık personeli görevlendirmekle yükümlüdür. Gerekli niteliklere haiz olması halinde tehlike sınıfı ve çalışan sayısını da dikkate alarak bu hizmetlerin yerine getirilmesini işveren kendisi de üstlenebilir.

İşverenler, işyerlerinde gerekli niteliklere sahip personel bulunmaması halinde **yukarıda sayılan yükümlülüklerin tamamını veya bir kısmını** (Ortak Sağlık Güvenlik Birimi) **OSGB ' lerden hizmet alarak da yerine getirebileceklerdir**.

Çalışan sayısı 50 (elli) ve daha fazla olan işyerlerinde **İSGK** (İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu) **oluşturulması ve yine işyerinin zemin kat/giriş bölümünde İSGB** (İş Sağlığı ve Güvenliği Birimi) **kurulması da zorunludur**. Ancak **işyeri hekiminin tam süreli görevlendirildiği işyerlerinde diğer sağlık personelinin görevlendirilmesi zorunlu değildir**.

İş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personelinin görevlerini yerine getirebilmeleri için Bakanlıkça belirlenen sürelerden az olmamak kaydı ile yeterli çalışma sürelerini, araç, gereç ve mekân gibi gerekli bütün ihtiyaçlarını karşılamakla **yükümlüdür**.

İşveren, işyerinde görev yapan iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ve diğer sağlık personeli ile hizmet alınan OSGB ' ler, bu kişilerin İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununa göre geçerli yetki belgesi ile görevlendirilmesinden sorumlu olup, iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini yürütmek üzere işyerinden personel görevlendirmek veya OSGB ' lerden hizmet almak suretiyle bu konudaki yetkilerini devreden işverenin, bu hizmetlere ilişkin yükümlülükleri yine de devam edecektir.

2.1) İş sağlığı ve güvenliği elemanı çalıştırma yükümlülüğünün başlangıcı

6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun “yürürlük” ile ilgili **38 inci** maddesinin (1) inci fıkrasının (a) bendinin;

(1) Numaralı alt bendine göre **kamu kurumları ile 50 (elli) den az çalışanı olan az tehlikeli sınıfta yer alan (örneğin apartman kapıcılığı vb.) işyerleri için** iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi çalıştırma yükümlülüğü Kanunun yayımlandığı tarihten iki yıl sonra yani **30.06.2014** tarihinde başlayacaktır.

(2) Numaralı alt bende göre **çalışan sayısı 50 (elli) den az olan tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan (örneğin tehlikeli sınıfta yer alan erkek ve bayan kuaförleri ile çok tehlikeli sınıfta yer alan mobilyaların boyanması, cilalanması, verniklenmesi vb.) işyerleri için** iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi çalıştırma yükümlülüğü Kanunun yayımlandığı tarihten itibaren bir yıl sonra yani **30.06.2013** tarihinde başlayacaktır.

(3) Numaralı alt bende göre de “Diğer işyerleri için yayım tarihinden itibaren altı ay sonra” başlayacaktır. Yani ilk iki fıkrada belirtilen işyerlerinin haricindeki (işyeri tehlike sınıfı ne olursa olsun) **çalışan sayısı 50 (elli) ve daha fazla olan tüm işyerleri için iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi çalıştırma yükümlülüğü 30.12.2012 tarihinden itibaren başlamış bulunmaktadır!**

2.1.1) Çalışan sayısının hesabı

Yükümlülüğü belirleyecek olan çalışan sayısının hesabında **işverenin ülke genelinde çalıştırdığı işçi sayısı değil, aynı il sınırları dahilindeki çalışan sayısının dikkate alınması gerekmektedir.** Yani işverenin aynı il sınırları dahilinde 1 ‘ den fazla işyerinin olması halinde bu işyerlerindeki toplam çalışan sayısının dikkate alınması gerekmekte, ayrıca hesaplamalarda çirak ve stajyerlerin dikkate alınmaması gerekmektedir.

2.2) İş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimlerinin çalışma süreleri

2.2.1) İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmeliğin 12 nci maddesindeki düzenlemeye göre;

(1) İş güvenliği uzmanları, bu Yönetmelikte belirtilen görevleri yerine getirmek için aşağıda belirtilen sürelerde görev yapacaklardır:

a) **10 ‘dan az çalışanı olan ve az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde çalışan başına yılda en az 60 dakika. (örneğin apartman yöneticiliğinde 1 kapıcı ve 1 ‘de bahçıvan çalıştırılıyorsa yılda en az $60 \times 2 = 120$ dakika iş güvenliği uzmanından hizmet alınacaktır.)**

b) **Diğer işyerlerinden;**

1) **Az tehlikeli sınıfta yer alanlarda (yani çalışan sayısı 10 ve daha fazla olanlarda) çalışan başına ayda en az 10 dakika,**

2) **Tehlikeli sınıfta yer alanlarda çalışan başına ayda en az 15 dakika,**

3) **Çok tehlikeli sınıfta yer alanlarda çalışan başına ayda en az 20 dakika**

(2) **Az tehlikeli sınıfta yer alan 1000 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde her 1000 çalışan için tam gün çalışacak en az 1 iş güvenliği uzmanı görevlendirilecektir. Çalışan sayısının 1000 sayısının katlarından fazla olması durumunda geriye kalan çalışan**

sayısı göz önünde bulundurularak birinci fıkrada belirtilen kriterlere uygun yeteri kadar iş güvenliği uzmanı ek olarak görevlendirilecektir.

(3) Tehlikeli sınıfta yer alan 750 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde her 750 çalışan için tam gün çalışacak en az 1 iş güvenliği uzmanı görevlendirilecektir. Çalışan sayısının 750 sayısının katlarından fazla olması durumunda geriye kalan çalışan sayısı göz önünde bulundurularak birinci fıkrada belirtilen kriterlere uygun yeteri kadar iş güvenliği uzmanı ek olarak görevlendirilecektir.

(4) Çok tehlikeli sınıfta yer alan 500 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde her 500 çalışan için tam gün çalışacak en az 1 iş güvenliği uzmanı görevlendirilecektir. Çalışan sayısının 500 sayısının katlarından fazla olması durumunda geriye kalan çalışan sayısı göz önünde bulundurularak birinci fıkrada belirtilen kriterlere uygun yeteri kadar iş güvenliği uzmanı ek olarak görevlendirilecektir.

2.2.1.1) İş güvenliği uzmanlarının niteliklerine göre istihdamı

İş Güvenliği Uzmanlarının Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmeliğin **7 inci** maddesine göre işverence görevlendirilecek iş güvenliği uzmanının bu Yönetmeliğe göre geçerli **iş güvenliği belgesine** sahip olması zorunludur.

İş güvenliği uzmanlarından **(C) sınıfı** uzmanlık belgesine sahip olanlar az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde, **(B) sınıfı** uzmanlık belgesine sahip olanlar az tehlikeli ve tehlikeli sınıflarda yer alan işyerlerinde ve **(A) sınıfı** uzmanlık belgesine sahip olanlar ise bütün tehlike sınıflarında yer alan işyerlerinde görev yapmaya yetkilidir.

Birden fazla iş güvenliği uzmanının görevlendirilmesinin gerektiği işyerlerinde, sadece tam süreli olarak görevlendirilen iş güvenliği uzmanının işyerinin tehlike sınıfına uygun belgeye sahip olması yeterlidir.

2.2.2) İşyeri Hekimlerinin Görev, Yetki, Sorumluluk ve Eğitimleri Hakkında Yönetmeliğin 18 inci maddesindeki düzenlemeye göre;

(1) İşyeri hekimleri, bu Yönetmelikte belirtilen görevlerini yerine getirmek için aşağıda belirtilen (asgari) sürelerde görev yapacaklardır:

a) Az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerine sağlık gözetimi için **ayda en az 10 saat**, buna ilâve olarak işe giriş ve periyodik muayeneleri ile eğitim için **çalışan başına yılda en az 20 dakika**,

b) Tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerine sağlık gözetimi için **ayda en az 15 saat**, buna ilâve olarak işe giriş ve periyodik muayeneleri ile eğitim için **çalışan başına yılda en az 25 dakika**,

c) Çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerine sağlık gözetimi için **ayda en az 20 saat**, buna ilâve olarak işe giriş ve periyodik muayeneleri ile eğitim için **çalışan başına yılda en az 30 dakika**,

(2) Az tehlikeli sınıfta yer alan 1000 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde her 1000 çalışan için **tam gün çalışacak** en az 1 işyeri hekimi görevlendirilecektir. Çalışan sayısının 1000 sayısının tam katlarından fazla olması durumunda geriye kalan çalışan sayısı göz önünde bulundurularak birinci fıkrada belirtilen kriterlere uygun yeteri kadar işyeri hekimi ek olarak görevlendirilecektir.

(3) Tehlikeli sınıfta yer alan 750 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde her 750 çalışan için **tam gün çalışacak** en az 1 işyeri hekimi görevlendirilecektir. Çalışan sayısının 750 sayısının tam katlarından fazla olması durumunda geriye kalan çalışan sayısı göz

önünde bulundurulacak birinci fıkrada belirtilen kriterlere uygun yeteri kadar işyeri hekimi ek olarak görevlendirilecektir.

(4) Çok tehlikeli sınıfta yer alan 500 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde her 500 çalışan için **tam gün çalışacak** en az 1 işyeri hekimi görevlendirilecektir. Çalışan sayısının 500 sayısının tam katlarından fazla olması durumunda geriye kalan çalışan sayısı göz önünde bulundurulacak birinci fıkrada belirtilen kriterlere uygun yeteri kadar işyeri hekimi ek olarak görevlendirilecektir.

2.2.2.1) İşyeri hekimleri vizite yapmayacaktır

İşyeri hekimleri ister tam süreli ister kısmî süreli çalışsın vizite yapmayacak dolayısıyla reçete de yazmayacaklardır. Esasen görevleri hakkında, çalışma süreleriyle ilgili olarak yukarıda yapılan açıklamalardan fikir edinilmesi de mümkündür.

2.2.3) Apartman yöneticiliklerinin işyeri olarak bir ayrıcalığı bulunmamaktadır

Gerek konut olarak kullanılan binaların ve gerekse iş merkezlerinin yönetimlerinde kapıcı, güvenlik görevlisi, bahçıvan vb. elemanların istihdamı nedeniyle bu işyerlerinde iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi istihdam zorunluluğu ile ilgili yukarıdaki açıklamalarımıza vurgulama yapmak gerekirse; Apartman yönetimlerinin iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi istihdam zorunluluğu **30.06.2014** tarihinde başlayacaktır. Hizmet verecek olan iş güvenliği uzmanı ile işyeri hekimi, sözleşme yapılacak olan OSGB (ortak sağlık güvenlik birimi) tarafından gönderilecektir. OSGB ye ödenecek olan sözleşme ücretinin ise Bakanlar Kurulunca (aşağıda açıklanacak olan) destek kapsamına alınarak SGK tarafından karşılanması ümit edilmektedir.

2.2.4) Diğer sağlık personelinin istihdamı

Gerek 6331 sayılı Kanunda ve gerekse Kanunun uygulanmasıyla ilgili İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliğinde (yardımcı) **sağlık personeli** ile ilgili çok az düzenleme bulunmaktadır. Hatta Kanunda da Yönetmelikte de **tam süreli işyeri hekimi görevlendirilen işyerlerinde, diğer sağlık personeli görevlendirilmesi zorunlu değildir** şeklinde açık ifadeler karşılık diğer işyerlerinde de sağlık personeli istihdam edilebileceğine dair, ihtiyarilik ifade eden cümleler bulunmaktadır. Yönetmeliğin **12 nci** maddesine göre **sadece OSGB lerde**, yani sağlık ve güvenlik hizmetleri sunmak üzere kurulan ortak sağlık ve güvenlik birimlerinde tam süreli iş sözleşmesiyle çalışan en az bir kişinin “diğer sağlık personeli” olarak istihdamı zorunludur.

2.3) 50 ve daha fazla çalışanın bulunduğu altı aydan fazla süren sürekli işlerin yapıldığı işyerlerinde işveren, “İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulu” oluşturmakla yükümlüdür

Tehlike sınıfı ne olursa olsun elli ve daha fazla çalışanın bulunduğu ve altı aydan fazla süren sürekli işlerin yapıldığı işyerlerinde işveren, iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili çalışmalarda bulunmak üzere kurul oluşturmakla ve de bu kurulun, iş sağlığı ve güvenliği mevzuatına uygun kararlarını uygulamakla yükümlüdür.

6331 Sayılı Kanunun **22 nci** ve 18.01.2013 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmeliğin de **5 inci** maddesine göre **işverene bağlı fabrika, müessese, işletme veya işletmeler grubu gibi birden fazla işyeri bulunduğu hallerde elli ve daha fazla çalışanın bulunduğu her bir işyerinde ayrı ayrı iş sağlığı ve güvenliği kurulu oluşturulması gerekmektedir.**

İşyerinde 50 ve daha fazla çalışanı olan ve faaliyeti 6 aydan fazla süren alt işveren(ler) bulunması halinde **aynı yükümlülük alt işveren(ler)** için de söz konusudur. Daha fazla bilgi için konuya ilişkin Yönetmeliğe bakılmalıdır.

3) Çalışanı 10 kişiden az olan tehlikeli ve çok tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinin iş sağlığı ve güvenliği hizmeti alımlarına ilişkin giderleri SGK tarafından desteklenecektir. Yani bu işyerlerinin OSGB 'lere işyeri hekimliği ve iş güvenliğiyle ilgili hizmetler için ödeyeceği yıllık ücret Kurum tarafından karşılanacaktır. Ayrıca Bakanlar Kurulu, çalışanı 10 kişiden az olan ve de az tehlikeli işler grubunda yer alan işyerlerinin de bu destekten faydalanmasına karar verebilecektir!

Bu konuya ilişkin düzenlemeler Kanunun **7 nci** maddesinde yer almakta ise de uygulanmasına ilişkin usul ve esasların Yönetmelikle belirlenmesi gerekmektedir. Ancak Kanuna göre **kaçak/sigortasız işçi çalıştırdığı tespit edilen işyerlerinin bu destekten 3 (üç) yıl süreyle faydalandırılmayacağı öngörülmüştür!**

4) İşyerlerinde iş sağlığı ve güvenliği yönünden risk değerlendirmesi yapma veya yaptırma yükümlülüğü

İş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi çalıştırma yükümlülüğü henüz başlamamış olan işyerleri de dahil olmak üzere bütün işyerleri için risk değerlendirmesi yapma veya yaptırma yükümlülüğü 30.12.2012 tarihinden itibaren başlamış bulunmaktadır!

6331 Sayılı Kanunun **5 ve 10 uncu** maddeleri ile 29.12.2012 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan konuya ilişkin Yönetmelikteki düzenlemelere göre **işverenler, çalışma ortamının ve çalışanların sağlık ve güvenliğini sağlama, sürdürme ve geliştirme amacı ile iş sağlığı ve güvenliği yönünden risk değerlendirmesi yapmak veya yaptırmak zorundadır.**

Risk değerlendirmesi, işyerlerinin iş kazası ve meslek hastalığına sebebiyet verecek tehlikelerin önceden belirlenerek gerekli önlemlerin alınmasını sağladığı için çok önemlidir. Kanunda bu hususta tanınan bir süre veya kademeli geçiş de söz konusu olmadığından risk değerlendirmesi en kısa zamanda yapılmalı veya yaptırılmalıdır.

Risk değerlendirmesi bütün işyerleri için tasarım veya kuruluş aşamasından başlamak üzere tehlikeleri tanımlama, riskleri belirleme ve analiz etme, risk kontrol tedbirlerinin kararlaştırılması, dokümantasyon yapılan çalışmaların güncellenmesi ve gerektiğinde aşamaları izlenerek gerçekleştirilecektir. Bütün bunlara karşılık **risk değerlendirmesinin yapılmış veya yaptırılmış olması, işverenin işyerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması yükümlülüğünü de ortadan kaldırmamaktadır!**

4.1) Risk değerlendirme ekibi ve çalışmaları

Risk değerlendirmesi, işverenin oluşturduğu bir ekip tarafından gerçekleştirilecektir. **Risk değerlendirme ekibinin;** işveren (veya işveren vekili), işyerinde iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini yürüten iş güvenliği uzman(lar)ı ve işyeri hekim(ler)i (veya sözleşme yapılan OSGB tarafından gönderilen uzman ve hekimler), işyeri çalışanlarının temsilcileri, işyerindeki destek elemanları ile riskler konusunda bilgi sahibi olan çalışanlardan oluşturulması gerekmektedir.

Ekipçe yapılan çalışmaların sonunda risk değerlendirmelerinin dokümanite edilmesi gerekmektedir. Bu dokümantasyonda özetle;

- a) İşyerinin ünvanı, adresi ve işverenin adı,
- b) Risk değerlendirmesini gerçekleştiren kişilerin isim ve ünvanları ile bunlardan iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi olan kişilerin Bakanlıkça verilmiş belge bilgileri,
- c) Risk değerlendirmesinin gerçekleştirildiği tarih ve geçerlilik tarihi,
- ç) Risk değerlendirmesi işyerindeki farklı bölümler için ayrı ayrı yapılmış ise her birinin adı,
- d) Belirlenen tehlike kaynakları ve tehlikeler,
- e) Tespit edilen riskler,
- f) Risk analizinde kullanılan yöntem(ler)
- g) Düzeltici ve önleyici kontrol tedbirleri, gerçekleştirilme tarihleri ve sonrasında tespit edilen risk seviyesi bilgileri mutlaka bulunmalıdır.

4.2) İşveren de çalışanıyla birlikte risk değerlendirmesi yapabilir

İşyeri henüz iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi istihdam etme yükümlülüğünde değil ise bu takdirde risk değerlendirme ekibinde işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı bulundurma mecburiyeti bulunmamaktadır. Dolayısıyla risk değerlendirme çalışmaları diğer kişilerle yapılacaktır. Örneğin apartman yönetimlerinde iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi çalıştırma yükümlülüğü **30.06.2014** tarihinde başlayacaktır. Oysa risk değerlendirmesi yapma veya yaptıрма yükümlülüğü **30.12.2012** tarihinde başladığına göre apartman yöneticileri çalıştırdıkları kapıcı, varsa bahçıvan ile bir araya gelerek risk değerlendirmesi yapabilecekler! Ama tavsiyeye şayan olanı bu işin OSGB 'lerden hizmet alınarak yaptırılmasıdır.

4.3) Çalışanların bilgilendirilmesi

İş Sağlığı ve Güvenliği Risk Değerlendirmesi Yönetmeliğinin **16 ncı** maddesinde de belirtildiği üzere işveren (ya da işveren vekili) tarafından işyerinde çalışanlar, çalışan temsilcileri ve başka işyerlerinden çalışmak üzere gelen kişiler ve bunların işverenlerinin, işyerinde karşılaşılabilecek sağlık ve güvenlik riskleri ile düzeltici ve önleyici tedbirler hakkında bilgilendirilmeleri gerekmektedir.

4.4) Alt işverenler de risk değerlendirmesi yapmak veya yaptırmakla yükümlüdür

Yönetmeliğin **15 inci** kısaca ele alındığı üzere işyerinde bir veya daha fazla sayıda alt işveren bulunması halinde her alt işveren kendi yürüttüğü işle ilgili olarak Yönetmelik hükümleri uyarınca risk değerlendirmesi çalışmalarını yapmak veya yaptırmak zorundadır.

Alt işverenlerin risk değerlendirmesi çalışmaları sırasında asıl işverenlerin sorumluluk alanları ile ilgili ihtiyaç duydukları bilgi ve belgeler asıl işverence sağlanacaktır. Asıl işveren alt işverenlerin risk değerlendirme çalışmalarını denetleyip kontrol edecektir. Sonuçta, alt işverenler hazırladıkları risk değerlendirmesinin (yani raporunun) bir nüshasını asıl işverene vereceklerdir. İşverende bu risk değerlendirmesi çalışmalarını kendi çalışmasıyla bütünleştirecek, risk kontrol tedbirlerinin uygulanıp uygulanmadığını izleyecek, denetleyecek ve uygunsuzlukların giderilmesini sağlayacaktır.

4.5) Risk değerlendirmesinin yenilenmesi

Konuya ilişkin Yönetmeliğin **12 nci** maddesindeki düzenlemeye göre:

- 1) Yapılmış olan risk değerlendirmesinin tehlike sınıfına göre; **çok tehlikeli sınıftaki işyerlerinde** iki yılda bir, **tehlikeli sınıftaki işyerlerinde** dört yılda bir ve **az tehlikeli sınıfta yer alan işyerlerinde de altı yılda bir** yenilenmesi gerekmektedir.
- 2) Aşağıda belirtilen durumlarda da ortaya çıkabilecek yeni risklerin işyerinin tamamını veya bir bölümünü etkiliyor olması göz önünde bulundurularak risk değerlendirmesi tamamen veya kısmen yenilenecektir:
  - a) İşyerinin taşınması veya binalarda değişiklik yapılması,
  - b) İşyerinde uygulanan teknoloji, kullanılan madde ve ekipmanlarda değişiklikler meydana gelmesi,
  - c) Üretim yöntemlerinde değişiklikler olması,
  - ) İş kazası, meslek hastalığı veya ramak kala olay meydana gelmesi,
  - d) alışma ortamına göre sınır değerlere ilişkin bir mevzuat değişikliği olması,
  - e) alışma ortamı ölçümü ve sağlık gözetim sonuçlarına göre gerekli görölmesi,
  - f) İşyeri dışından kaynaklanan ve işyerini etkileyebilecek yeni bir tehlikenin ortaya çıkması.

5) İşverenler iş sağlığı ve güvenliğine ilişkin tespit ve tavsiyelerin kaydedildiği “onaylı defter” tutmak ve teftişlerde istendiğinde de bu defteri göstermek zorundadır.

İş Sağlığı ve Güvenliği Hizmetleri Yönetmeliğinin **4 ve 7 nci** maddelerindeki düzenlemelere göre işverenler, işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı tarafından yapılan tespit ve tavsiyeler ile gerekli görölün diğer hususların yazıldığı, seri numaralı ve sayfaları bir asıl ve iki kopyalı şeklinde düzenlenmiş her işyeri için tek olan onaylı bir defter tutmak zorundadır. Bu defter, işyerinin bağlı bulunduğu çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri, Genel Müdürlük veya noterce her sayfası mühürlenmek suretiyle onaylanacaktır.

Onaylı defter, yapılan tespitlere göre iş güvenliği uzmanı, işyeri hekimi ile işveren (veya işveren vekili) tarafından birlikte veya ayrı ayrı imzalanacaktır. **Onaylı deftere yazılan tespit ve öneriler işverene tebliğ edilmiş sayılacaktır.** Defterin (asıl sayfalarının) işveren tarafından diğer suretlerin ise işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanı tarafından saklanması gerekmektedir.

Onaylı defterin imzalanması ve düzenli tutulmasından işveren sorumlu olup, teftişe yetkili iş müfettişleri veya denetim elemanlarınca istendiğinde de her defasında işveren tarafından onaylı defterin gösterilmesi zorunludur.

6) İş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili aykırılıklara ilişkin idarî para cezaları ve uygulanması

6331 Sayılı Kanunda idarî para cezaları ve uygulanmasına ilişkin düzenlemeler Kanununun **26 nci** maddesinde yer almaktadır.

6.1) Aşağıda Kanunun 26 nci maddesinde belirtilen cezaların tamamı değil de yukarıda ele aldığımız yükümlölüklerin her birine ait aykırılığa ilişkin idarî para cezalarının miktarları açıklanmıştır. Ancak aşağıda belirtilen İPC tutarları 2012 yılına ait olup idarî para cezalarının miktarları 2013 yılında yeniden değerlendirme oranı (% 7,8) nispetinde artırılarak uygulanacaktır:

6.1.1) 6331 Sayılı Kanunun **6 ncı** maddesinin (1) inci fıkrasının (a) bendine göre işyerinde iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi görevlendirmeyen işverene **görevlendirmedeği her bir kişi ve de aykırılığın devam ettiği her ay için 5.000,00 TL (beş bin lira)** yani her ay için 10.000,00 TL. ve diğer sağlık personelini görevlendirmeyen işverene ise **her ay için 2.500,00 TL (iki bin beş yüz lira),**

6.1.2) Kanunun **6 ncı** maddesinin (1) inci fıkrasının (b), (c), ve (d) bentleri uyarınca görevlendirdiği iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşların görevlerini yerine getirebilmeleri için araç, gereç, mekân ve zaman gibi gerekli ihtiyaçları karşılamayan,

İşyerinde sağlık ve güvenlik hizmetlerini yürütenler arasında işbirliği ve koordinasyon sağlamayan,

Çalışanların sağlık ve güvenliklerini etkilediği bilinen veya etkilemesi muhtemel konular arasında; görevlendirdikleri kişi veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşları, başka işyerlerinden çalışmak üzere kendi işyerine gelen çalışanları ve bunların işverenlerini bilgilendirmeyen işverene **bu yükümlülüklerin her birinden dolayı ayrı ayrı 1.500,00 TL (bin beş yüz lira),**

6.1.3) Kanunun **6 ncı** maddesinin (1) fıkrasının (ç) bendi uyarınca, iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekimi olarak görevlendirdiği kişiler veya hizmet aldığı kurum ve kuruluşlar tarafından iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili mevzuata uygun olan ve yazılı olarak bildirilen tedbirleri yerine getirmeyen işverene **yerine getirmediği her bir tedbir için ayrı ayrı 1.000,00 TL (bin lira),**

6.1.4) Kanunun **8 inci** maddenin (1) inci fıkrasına göre “İşyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanlarının hak ve yetkileri görevlerini yerine getirmeleri nedeniyle kısıtlanamaz. Bu kişiler, görevlerini mesleğin gerektirdiği etik ilkeler ve mesleki bağımsızlık içerisinde yürütür.” Denilmekte ve aynı maddenin (6) ncı fıkrasında da “Belirlenen çalışma süresi nedeniyle işyeri hekimi ve iş güvenliği uzmanının **tam süreli görevlendirilmesi gereken durumlarda** yani az tehlikeli sınıfta yer alan 1000 ve daha fazla çalışanı olan, tehlikeli sınıfta yer alan 750 ve daha fazla çalışanı olan ile çok tehlikeli sınıfta yer alan 500 ve daha fazla çalışanı olan işyerlerinde **işveren işyeri sağlık ve güvenlik birimi kurar.** Bu durumda, çalışanların tabi olduğu kanun hükümleri saklı kalmak kaydıyla 22.05.2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununa göre belirlenen haftalık çalışma süresi dikkate alınır” denilmektedir.

Anılan fıkralardaki hükümlere aykırı hareket eden işverene **her bir ihlâl için ayrı ayrı 1.500,00 TL (bin beş yüz lira),**

6.1.5) Kanunun **10 uncu** maddesinin (1) inci fıkrası uyarınca işyerinde risk değerlendirmesi yapmayan veya yaptırmayan işverene **3.000,00 TL (üç bin lira) ve aykırılığın devam ettiği her bir ay için de 4.500,00 TL (dört bin beş yüz lira),**

Aynı maddenin (4) üncü fıkrasında da “İşveren iş sağlığı ve güvenliği yönünden çalışma ortamına ve çalışanların bu ortamda maruz kaldığı risklerin belirlenmesine yönelik gerekli kontrol, ölçüm, inceleme ve araştırmaların yapılmasını sağlar” denilmektedir. Bu fıkra hükmüne aykırı hareket ederek yükümlülüğünü yerine getirmeyen işverene **1.500,00 TL (bin beş yüz lira),**

6.1.6) Kanunun **16 ncı** maddesindeki düzenlemelere göre “İşyerinde iş sağlığı ve güvenliğinin sağlanması ve sürdürülebilmesi amacıyla; işveren çalışanları ve çalışan temsilcilerini işyerinin özelliklerini de dikkate alarak işyerinde karşılaşılabilecek sağlık ve güvenlik riskleri, koruyucu ve önleyici tedbirler, çalışanların yasal hak ve sorumlulukları, ilk

yardımlar, afetler ve yangınla mücadele ve tahliye işleri konusunda bütün çalışanları, risk değerlendirmesi, iş sağlığı ve güvenliğiyle ilgili koruyucu ve önleyici tedbirler, ölçüm, analiz, teknik kontrol vb. konularda bilgilendirmekle yükümlüdür. Bu yükümlülüğünü yerine getirmeyen işverene **1.000,00 TL (bin lira)**,

6.1.7) Kanunun 22 nci maddesi ve 18.01.2013 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan İş Sağlığı ve Güvenliği Kurulları Hakkında Yönetmeliğe göre tehlike sınıfı ne olursa olsun 50 (elli) ve daha fazla çalışanı olan ve altı aydan fazla süren sürekli işlerin yapıldığı işyerlerinde de işveren işyerinde iş sağlığı ve güvenliği kurulu oluşturmakla ve de bu kurulun iş sağlığı ve güvenliği mevzuatına uygun kararlarını uygulamakla yükümlüdür.

İşyerinde altı aydan fazla süreli iş yapacak olan ve de elli ve daha fazla çalışanı olan alt işverenler de var ise aynı şekilde **alt işveren ya da alt işverenler de iş sağlığı ve güvenliği kurulu oluşturmak ve de bu kurulun iş sağlığı ve güvenliği mevzuatına uygun kararlarını uygulamakla yükümlüdür.**

Asıl işverenin oluşturduğu iş sağlığı ve güvenliği kurulu ile alt işverenin oluşturduğu iş sağlığı ve güvenliği kurulu arasında işbirliği ve koordinasyonu sağlamakla yükümlü olan da asıl işverendir.

Yukarıdaki açıklamalarda belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen asıl işverene keza alt işverene de **her bir aykırılık için ayrı ayrı 2.000,00 TL (iki bin lira)**,

6.1.8) Kanunun 30 uncu maddesinde öngörülen yönetmeliklerde belirtilen yükümlülükleri yerine getirmeyen (örneğin, iş güvenliği uzmanı ve işyeri hekiminin tespit ve önerilerinin kaydedileceği onaylı defter tutulması yönetmelik hükmüdür. Fakat teftişlerde müfettiş ya da denetim elemanınca istenmesine rağmen onaylı defteri gösteremeyen veya onaylı defter tutmadığı tespit edilen) işverene **uymadığı her bir yükümlülük için 1.000,00 TL (bin lira)**,

İdarî para cezası uygulanacaktır!

6.2) İdarî para cezalarının tebliği, ödenmesi, itiraz

6331 Sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanununun **26 nci** maddesinin (2) nci fıkrasına göre idarî para cezaları, gerekçesi belirtilmek suretiyle Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürleri tarafından verilecektir. **Verilen idarî para cezasının tebliğinden itibaren 30 (otuz) gün içinde ödenmesi gerekmektedir.**

Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürleri tarafından verilecek idarî para cezalarına karşı **itirazların** 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümlerine göre yapılması gerekmektedir. Anılan Kanunun **27/1 inci** maddesi uyarınca, **uygulanan idarî para cezasına itiraz edilmek istendiğinde; İPC borcunun tebliğinden itibaren 15 (on beş) gün içinde (doğrudan) Sulh Ceza Mahkemesinde dava açılması gerekmektedir.** Bu süre içinde dava açılmadığı takdirde İPC borcu kesinleşmiş olacaktır!

Diğer yandan 5326 sayılı Kanunun **17/6 nci** maddesine göre de idarî para cezasının, itiraz edilmeksizin (30 gün içinde) peşin ödenmesi halinde $\frac{1}{4}$ 'nün düşülerek kalan $\frac{3}{4}$ 'nün ödenmesi yeterli olacaktır.

Bilgi ve gereği rica olunur.